

Happy Egg - Layer Hens Welfare Assurance

ไข่สุขใจ ไก่ไร้กรง

มาตรฐานคู่ค้าการเลี้ยงไก่ไข่แบบไม่ขังกรงตับ

เพื่อการพัฒนาและประเมินผลด้านสวัสดิภาพสัตว์ ในระบบการรับรองฟาร์มไข่
แบบไม่ขังกรงตับ

บริษัท คะตะลิสต์ จำกัด วิสาหกิจเพื่อสังคม

ฉบับ 1 กันยายน 2567

บริษัท คะตะลิสต์ จำกัด วิสาหกิจเพื่อสังคม

บริษัท คะตะลิสต์ จำกัด เป็นองค์กรวิสาหกิจเพื่อสังคม อันมีพันธกิจเพื่อพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ในระบบอาหาร (animal welfare) และขับเคลื่อนเรื่องอาหารยั่งยืน (sustainable food) ที่เป็นมิตรกับสัตว์ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพคน บริษัท คะตะลิสต์ จำกัด ได้สร้างความร่วมมือเชิงบวก (Positive Engagement) กับหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อการจูงประกายเปลี่ยนไปสู่ระบบอาหารยั่งยืน

กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens) นั้น จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเกษตรกรฟาร์ม ให้พัฒนา ยกระดับสวัสดิภาพสัตว์ของแม่ไก่ เพื่อให้แม่ไก่นั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีชีวิตอย่างมีความหมายตามหลักสวัสดิภาพสัตว์สากล 5 ประการ (Five Freedoms of Animal Welfare) มาตรฐานดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้เชี่ยวชาญนานาชาติด้านสวัสดิภาพของไก่ไข่ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมสัตว์จากมหาวิทยาลัยบริสตอล ประเทศอังกฤษ มหาวิทยาลัยคอลเลจดับลิน สาธารณรัฐไอร์แลนด์ และ Laying Hen Welfare Forum ประเทศอังกฤษ และผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพื่อให้มาตรฐานนี้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย นอกจากนี้คณะทำงานได้ถอดบทเรียน จากแนวทางของ Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) ประเทศอังกฤษ ที่มีประสบการณ์อันยาวนานร่วมร้อยปีในวิทยาศาสตร์ด้านพฤติกรรมของสัตว์ และที่สำคัญการพัฒนองคค์ความรู้ มาตรฐานนี้ ได้ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ผ่านการทำประชาพิจารณ์กับเกษตรกร สถาบันการศึกษา และเจ้าหน้าที่ภาครัฐของประเทศไทย

คณะกรรมการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของคณะสัตวบาล (Scientific Committee)

ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ สัตวแพทย์ สัตวบาลด้านปศุสัตว์ขององค์กรชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ และผู้ผลิตไก่ไข่แบบไม่ขังกรง ร่วมมือกับบริษัทคณะสัตวบาล จำกัด วิสาหกิจเพื่อสังคม พัฒนามาตรฐานคู่ค้าการเลี้ยงไก่ไข่แบบไม่ขังกรงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี เพื่อการทำฟาร์มที่คำนึงถึงคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์ในฟาร์ม ให้สัตว์ได้แสดงออกตามพฤติกรรมธรรมชาติ สามารถให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ส่งการพัฒนาอาหารยั่งยืน และนำความรู้ทางวิชาการยกระดับการผลิตปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

Professor Siobhan Mullan

University College of Dublin, Ireland

Dr. Sarah Lambton

University of Bristol, UK

Paula Baker

Laying Hen Welfare Forum, UK

ดร.วิศรา ไชยสาส์

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ผศ.ดร.ประพจน์ มลิวัลย์

คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช

ผศ.สพ.ญ.ธัญญลักษณ์ ชันชะมูล

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.สพ.ญ.ดร.ศุภร ทองยวน

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.สพ.ญ.ดร.ปัจฉิมา สิทธิสาร

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.สุทิศา เข้มพะกา

สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผศ.ดร.เฉลิมพล เยื้องกลาง

คณะนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา

ผศ.ดร.นิภารัตน์ ศรีธเรศ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผศ.ดร.นพดล ประเสริฐสินเจริญ

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

ส่วนที่ 1: คำนำและความเป็นมาของ Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง

1. โครงการ Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. แนวทางการใช้มาตรฐานคู้ค่าไข่แบบไม่ขังกรงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์
4. ความสำคัญของการประเมินสวัสดิภาพสัตว์

ส่วนที่ 2: มาตรฐานการประเมินสวัสดิภาพไก่ไข่ (layer Hen Welfare Standard)

- 2.1 แนวคิดเรื่อง กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)
- 2.2 เกณฑ์การประเมินสวัสดิภาพไก่ไข่ ภายใต้กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)
 - สภาพแวดล้อมที่ดี (Comfort)
 - การเสริมสร้างความสุข (Pleasure)
 - ความสบายใจ (Confidence)
 - ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติ (Interest)
 - การดูแลให้ไก่มีสุขภาพดี (Healthy Life)
- 2.3 การตรวจประเมินที่ตัวไก่

ส่วนที่ 3: การขอเครื่องหมายรับรอง Happy egg

1. ขั้นตอนการตรวจประเมิน
2. สิ่งที่ฟาร์มต้องเตรียมก่อนรับการตรวจประเมิน
3. การทำใบรับรองมาตรฐานคู้ค่าไข่แบบไม่ขังกรง
4. รายละเอียดหมายเลขการรับรอง
5. รูปแบบใบรับรอง
6. ขอบเขตและเงื่อนไขการใช้เครื่องหมายรับรอง

ภาคผนวก

- a. แบบฟอร์ม และเกณฑ์การพิจารณาคะแนนตรวจประเมินตัวไก่
 - a. การสูญเสียขน
 - b. ความสกปรกของขน
 - c. การตัดจอยปาก
 - d. การสังเกตพฤติกรรมไก่ที่เป็นปกติ
 - e. พฤติกรรมการเคลื่อนไหว
 - f. การจัดการไก่ป่วยหรือบาดเจ็บ
 - g. การจัดการกับไก่ตายหรือซากไก่
 - h. แผนสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์

ส่วนที่ 1: คำนำและความเป็นมาของ Happy Egg

โครงการ Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง

โครงการ Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อยกระดับสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มให้แม่ไก่มีชีวิตที่ดีตามหลักสวัสดิภาพสัตว์สากล โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญนานาชาติของมหาวิทยาลัยชั้นนำในยุโรป และในประเทศไทย มาตรฐานนี้ได้ถูกออกแบบขึ้นเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการตรวจประเมินสวัสดิภาพสัตว์และพัฒนาการทำฟาร์มอย่างยั่งยืนเพื่อยกระดับสินค้าการเกษตรของประเทศให้มีมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งมาตรฐานนี้ปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศไทย เมื่อฟาร์มที่เข้าร่วมโครงการผ่านการตรวจรับรอง ใบรับรอง (certification) จะมีอายุ 2 ปี และฟาร์มจะได้รับการตรวจติดตาม ทุก 1 ปี เพื่อเป็นการช่วยให้คำแนะนำฟาร์มให้ปรับปรุงและพัฒนาการเลี้ยงและการบริหารจัดการฟาร์มให้ดียิ่งขึ้น และเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์สากล

กลุ่มเป้าหมาย

โครงการนี้มุ่งเน้นการพัฒนาสวัสดิภาพในฟาร์มไก่ไข่และการรับรองมาตรฐานฟาร์มคู่ค้าไก่ไข่ แบบไม่ขังกรงในฟาร์มทุกระดับ เพื่อสร้างศักยภาพในหลักสวัสดิภาพให้กับฟาร์ม และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มภาคธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม ร้านค้าปลีก องค์กรสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล อุตสาหกรรมด้านอาหาร และภาคประชาสังคม ซึ่งมีส่วนสำคัญในระบบห่วงโซ่อุปทานที่สามารถสนับสนุนความรับผิดชอบต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างยั่งยืนและคำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์สากล (Responsibility sourcing and Animal Welfare) และที่สำคัญ ใบรับรองนี้จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค (consumer) ว่าไข่ไก่ได้ผ่านกระบวนการเลี้ยงอย่างถูกหลักสวัสดิภาพสัตว์สากลตามที่กล่าวข้างต้น

แนวทางการใช้มาตรฐานคู่ค้าไก่ไข่แบบไม่ขังกรงตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

มาตรฐาน Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง นี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินและรับรองสวัสดิภาพไก่ไข่ที่เลี้ยงแบบไม่ขังกรงตามหลักการหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ ภายใต้กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens) แม้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่จะได้รับการรับรองมาตรฐานนี้ที่เป็นหลักประกันถึงสวัสดิภาพสัตว์ที่ดีแล้วก็ตาม เกษตรกรยังจำเป็นต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบเพื่อสามารถวางจำหน่ายไข่ที่ผ่านการเลี้ยงแบบไม่ขังกรงได้ตามกฎหมาย

บทแรกกล่าวถึงที่มาที่ไปของโครงการ และความสำคัญของการประเมินสวัสดิภาพสัตว์ บทที่สองอธิบายถึงแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มไก่ไข่ให้แม่ไก่ได้มีชีวิตที่ดีและการประเมินสวัสดิภาพไก่ไข่ บทสุดท้ายเป็นขั้นตอนการขอใช้เครื่องหมายรับรอง Happy Egg และเรื่องความร่วมมือกับคະຕະລິສ្តីในด้านสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์ม

ความสำคัญของการประเมินสวัสดิภาพสัตว์

สืบเนื่องจากความตื่นตัวของผู้บริโภคใหม่คำนึงถึงความยั่งยืนและจริยธรรมของแหล่งที่มาของกระบวนการผลิตอาหาร กระแสผู้บริโภคที่ต้องการรับประทานไข่ไก่แบบไม่ขังกรง (cage-free eggs) เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และรวดเร็วในประเทศไทยและทั่วโลก เนื่องด้วยความห่วงใยต่อสุขภาพของคน และจริยธรรมในการเลี้ยงสัตว์ ประเทศในในภูมิภาคยุโรป ได้ออกกฎหมายห้ามเลี้ยงไก่ในกรงตับ (battery cages) ตั้งแต่ปี 2012 เป็นต้นมา ซึ่งขณะนี้ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ ทั่วโลกก็ได้ออกกฎหมายห้ามการเลี้ยงไก่ในกรงตับ ตามมา มากขึ้นเรื่อยๆ

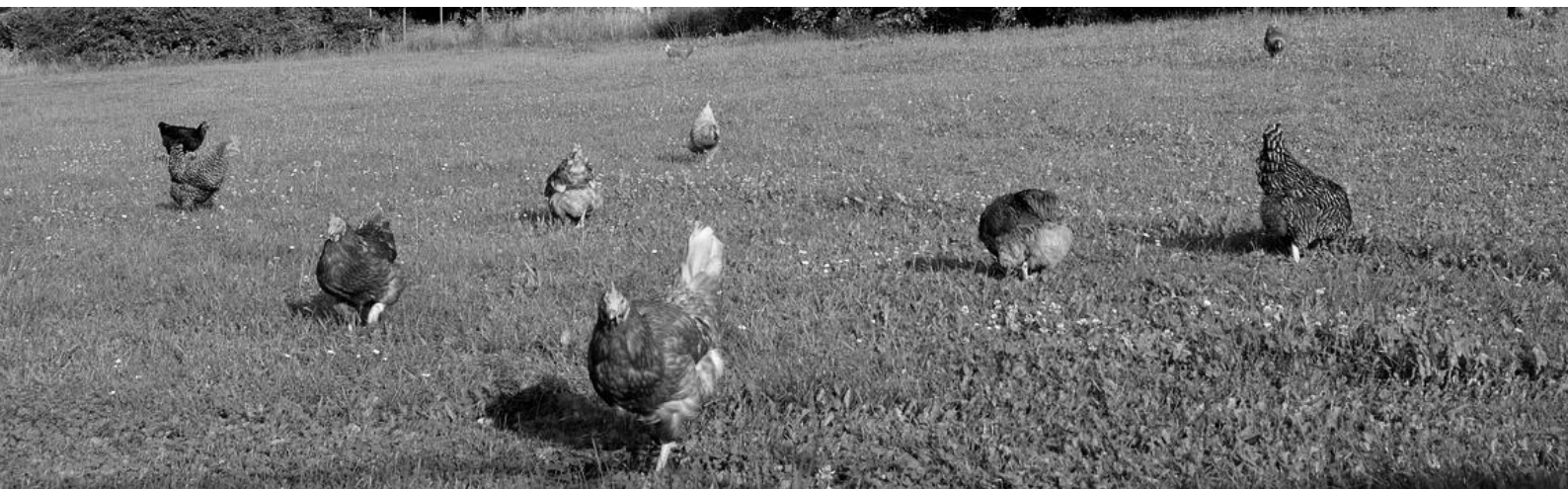
การเลี้ยงไก่แบบไม่ขังกรง นอกจากจะเป็นความรับผิดชอบทางด้านจริยธรรมต่อสัตว์แล้ว ก็ยังเป็นประโยชน์ ต่อสุขภาพคนและเป็นมิตรกับการทำเกษตรแบบยั่งยืน นอกจากนี้ความตื่นตัวของผู้บริโภคดังกล่าวข้างต้น นับเป็นโอกาสสำคัญทางด้านธุรกิจของผู้ประกอบการไทยอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และส่งเสริมเกษตรกรรมที่เป็นภาคการผลิตสำคัญของประเทศไทย บริษัท คะตะลิสต์ จำกัด วิสาหกิจเพื่อสังคม จึงได้สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับภาคเกษตรกรรมในการยกระดับมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่สู่ระบบเลี้ยงแบบไม่ขังกรง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวขึ้นเป็นประเทศชั้นนำของโลกในเรื่องอาหารยั่งยืนสมกับคำว่า “ครัวโลก” และพร้อมกันนั้นก็ตอบสนองนโยบายในเรื่อง BCG หรือ Bio-circular green economy ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อน สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในอนาคต

ทำไมจึงต้องมีเครื่องหมายรับรอง Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง

ผลลัพธ์ของการประเมินและรับรองมาตรฐานคู่ค้าไก่ไข่แบบไม่ขังกรงนั้นถือได้ว่าเป็นการพัฒนายกระดับสินค้าไข่ไก่แบบไม่ขังกรง สร้างความโปร่งใส ส่งเสริมจริยธรรมและยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ในฟาร์ม ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค และธุรกิจเกี่ยวกับอาหาร ดังนี้

- สร้างความเชื่อมั่นในการเลือกซื้อสินค้าที่มีจริยธรรมต่อสัตว์แก่ผู้บริโภค
- ฟาร์มและเกษตรกรสามารถเข้าถึงระบบการประเมินสวัสดิภาพสัตว์ที่ทัดเทียมมาตรฐานนานาชาติ เช่น ยุโรปได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น
- สร้างความร่วมมือ และแรงจูงใจให้รางวัลสำหรับฟาร์มที่มีสวัสดิภาพที่ดี และหรือมีความตั้งใจที่จะพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์
- ส่งเสริมการพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ นำไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการเป็นผู้นำทางการตลาด
- ประเมินระดับสวัสดิภาพสัตว์ และยกระดับการจัดการฟาร์มด้วยการเก็บข้อมูล นำเสนอข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงแก้ไข
- เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยงที่จะเกิดส่งผลกระทบต่อเชิงลบ

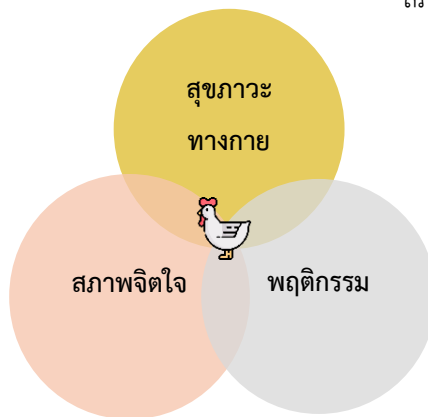

หลักสวัสดิภาพสัตว์คืออะไร (Animal Welfare)

สวัสดิภาพสัตว์หมายถึงความเป็นอยู่ที่ดีและคุณภาพชีวิตสัตว์ในขณะที่ดำรงชีวิตอยู่จนตาย ซึ่งครอบคลุมสภาวะทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มั่นใจว่าเพียงพอต่อความต้องการเบื้องต้นของสัตว์

ขอบเขตทางชีวภาพของสัตว์ในการรับมือกับ
สภาพแวดล้อม (เช่น สุขภาพทางร่างกาย)

อารมณ์และความรู้สึกของสัตว์
(เช่น ความกลัว ความเจ็บปวด
ความเครียด ความสุข)

การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติใน
สภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม

การประเมินหลักการสวัสดิภาพสัตว์ ต้องมีการพิจารณาร่วมกันในหลายมิติ ด้วยวิวัฒนาการและวิทยาศาสตร์ที่มีความก้าวหน้าขึ้น ความเข้าใจที่มีต่อสัตว์ก็มากขึ้นตาม สัตว์ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก (Sentient beings) มีความสามารถที่จะรับรู้ถึงตัวเองและความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ปี 1965 คณะกรรมการนำโดย Professor Roger Brambell ได้ออกรายงานการสอบสวนการทำอุตสาหกรรมปศุสัตว์และมีข้อเสนอแนะเสรีภาพที่จำเป็นในการรับประกันคุณภาพชีวิตของสัตว์ ซึ่งต่อมาเกิดเป็นหลักการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายเป็นที่ยอมรับในระดับสากลเพื่อยืนยันสิทธิของทุกชีวิตที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม เรียกว่า “หลักสวัสดิภาพสัตว์สากล 5 ประการ” (Five Freedoms of Animal Welfare)

1. อิสระจากความหิวกระหาย (Freedom from hunger and thirst)
2. อิสระจากความไม่สบายกาย (Freedom from discomfort)
3. อิสระจากความเจ็บปวดและโรคภัย (Freedom from pain, injury, and disease)
4. อิสระจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน (Freedom from fear and distress)
5. อิสระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ (Freedom to express normal behaviour)

หลักอิสรภาพ 5 ประการของสวัสดิภาพสัตว์

อิสระจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ และโรคภัยไข้เจ็บ

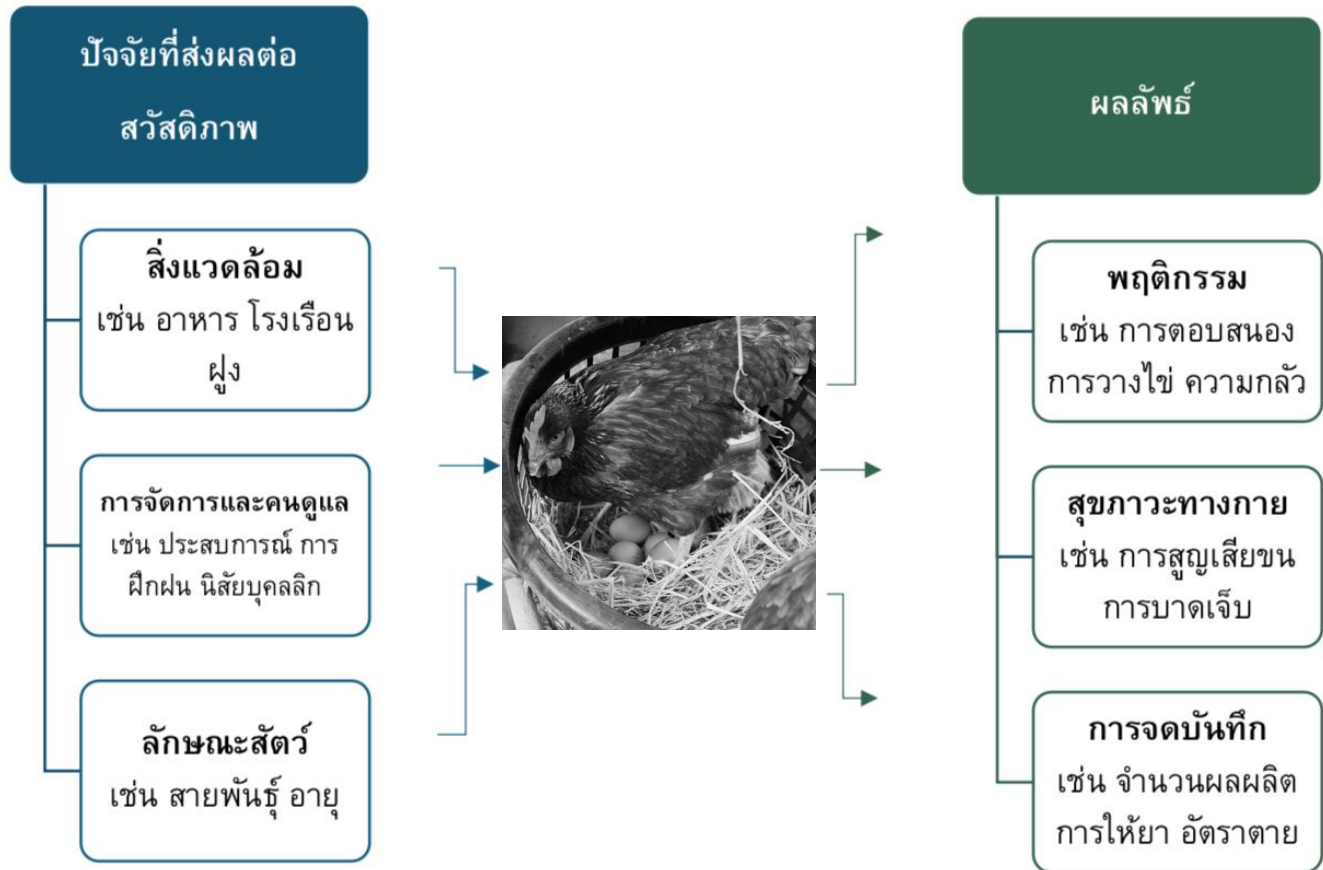
European Commission: Animal Welfare

EURACTIV

จากหลักอิสรภาพ 5 ประการของสวัสดิภาพสัตว์ สู่ การพัฒนาสวัสดิภาพเชิงบวก

อิสรภาพ (Freedom)	สวัสดิภาพเชิงบวก (Positive welfare)
ความหิวกระหาย	- ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสัตว์สามารถเข้าถึงอาหารที่หลากหลายและเหมาะสมซึ่งส่งเสริมความเพิลิตเพิลินและอึดท้อง - การให้โอกาสสัตว์ได้มีส่วนร่วมในพฤติกรรมหาอาหารหรือการให้อาหารตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถส่งเสริมการกระตุ้นทางจิตใจและร่างกายได้
ความไม่สบายกาย	- มุ่งมั่นที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบายและเหมาะสมสำหรับสัตว์ - จัดให้มีที่นอนที่เหมาะสม มีการควบคุมอุณหภูมิ มีพื้นที่พักผ่อน และการตกแต่งสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
ความเจ็บปวดและโรคภัย	- ส่งเสริมสุขภาพที่ดีและประสบการณ์ที่ดี - ให้การดูแลโดยสัตวแพทย์ มีการป้องกัน การตรวจหาปัญหาสุขภาพตั้งแต่ต้น และดำเนินมาตรการเพื่อปรับปรุงสุขภาพโดยรวม เช่น การฉีดวัคซีน โภชนาการที่เหมาะสม และการออกกำลังกาย
ความกลัวและความทุกข์ทรมาน	สนับสนุนพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์และให้โอกาสสัตว์ได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามแต่ละสายพันธุ์

การแสดงผลกิจกรรมตามธรรมชาติ	● ลดประสบการณ์ที่ตึงเครียดหรือน่ากลัว และการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมนุษย์และสัตว์
-----------------------------	--

จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ การที่สัตว์มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาพรวม

- พยายามลดประสบการณ์เชิงลบให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ทำให้สัตว์ได้รับประสบการณ์เชิงบวก

ส่วนที่ 2: มาตรฐานการประเมินสวัสดิภาพไก่ไข่ (layer Hen Welfare Standard)

2.1 แนวคิดเรื่อง กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)

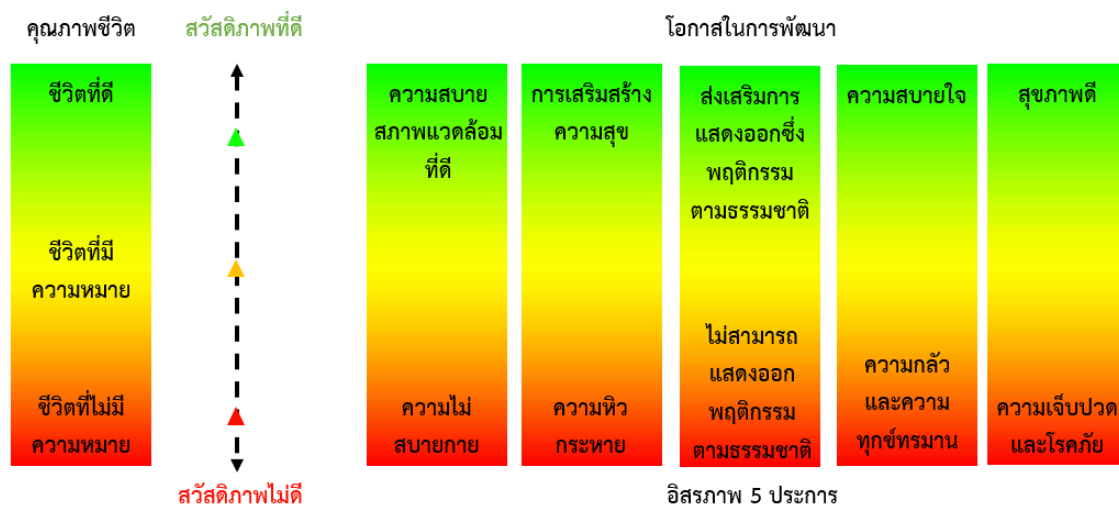
กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)

ทำไมต้องใช้การประเมินโดยกรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)

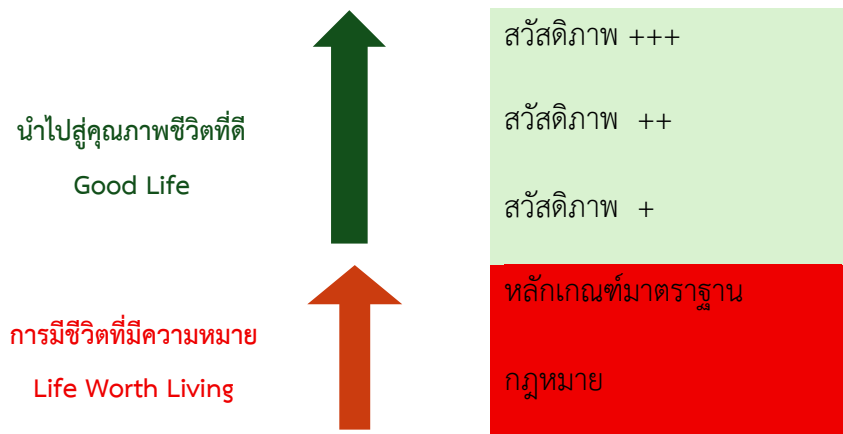
- เป็นกรอบที่ได้รับการออกแบบที่เน้นที่ตัวสัตว์เป็นหลัก เพื่อให้แม่ไก่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเน้นการสร้างประสบการณ์เชิงบวกแก่ตัวสัตว์ (Positive Welfare)
- เป็นกรอบที่มีพื้นฐานจากหลักทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน พิสูจน์ได้ (Scientific Proven)

แนวคิด “คุณภาพชีวิตที่ดี”

วิสัยทัศน์ เพื่อให้สัตว์ในฟาร์มมีโอกาสได้มีชีวิตที่ดี (Good Life)

การส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์ฟาร์มเพื่อให้สัตว์มี “คุณภาพชีวิตที่ดี” ถูกจัดออกเป็นหมวดหมู่ที่เน้นตอบสนองหลักการ “อัตรภาพ 5 ประการ” ของสวัสดิภาพสัตว์อย่างครบถ้วน โดยมีการออกแบบมาตรการเฉพาะสำหรับแม่ไก่ไข่เพื่อให้มั่นใจว่าสัตว์เหล่านี้ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม หลักการสำคัญคือการจัดหาทรัพยากรที่ให้แม่ไก่มีอิสระในการเลือกด้วยตัวเอง ซึ่งลำดับของทรัพยากรถูกแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ตามมาตรฐานสวัสดิภาพ ตั้งแต่ระดับสวัสดิภาพ + ไปจนถึง +++ การที่จะได้คะแนน “ชีวิตที่ดี” ในระดับสูงสุด (+++) ฟาร์มต้องผ่านเกณฑ์ของระดับที่ต่ำกว่า (++ และ +) ด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการมี “คุณภาพชีวิตที่ดี”

โอกาสพัฒนาสวัสดิภาพเชิงบวกเพื่อ “คุณภาพชีวิตของแม่ไก่”

โอกาสพัฒนาสวัสดิภาพเชิงบวก

สภาพแวดล้อมที่ดี (Comfort)

การเสริมสร้างความสุข (Pleasure)

ความสบายใจ (Confidence)

ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติ (Interest)

การดูแลให้ไก่มีสุขภาพดี (Healthy Life)

ทรัพยากรที่จัดสรร

ทางเลือกทางกายภาพ

ทางเลือกด้านอุณหภูมิ

ทางเลือกด้านสภาพแวดล้อม

ทางเลือกด้านอาหาร

อุปกรณ์เสริมการเรียนรู้และสร้างการจดจำ

การเพาะพันธุ์และการเลี้ยงดู

ประสบการณ์ที่ดีกับผู้เลี้ยงหรือผู้ดูแลสัตว์

ตัวเลือกรังวางไข่

การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกในฝูง

การจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงบวก

เสริมสร้างพื้นที่กลางแจ้ง

ตัวเลือกพื้นที่คลุกฝุ่น

การวางแผนด้านสวัสดิภาพสัตว์

การดูแลสุขภาพแม่ไก่

การคัดเลือกทางพันธุกรรมเชิงบวก

โดยสรุป การให้ประสบการณ์เชิงบวก/ที่ดีแก่แม่ไก่อันมีความสำคัญต่อสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี

- ทำให้มั่นใจว่าสายพันธุ์ไก่ที่เลือกเลี้ยง สามารถทำให้ไก่สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข
- ต้องหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะทำให้ความเจ็บปวด หรือซึมเศร้า
- เน้นการให้ความสำคัญกับระยะเวลาอย่างสม่ำเสมอ มากกว่าให้ความสุขมากๆ ในระยะเวลาอันสั้น
- เสนอทางเลือกที่หลากหลายและส่งผลดีต่อสวัสดิภาพของไก่

การเสนอทางเลือกที่ส่งผลดีต่อสวัสดิภาพของไก่

- เพื่อช่วยเพิ่มอารมณ์เชิงบวก (positive emotion) โดย
 - การได้เพลิดเพลินไปกับสิ่งของหรือวัตถุต่างๆ ที่ไก่ชอบ
 - ความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้นจากการที่ไก่สามารถตัดสินใจเลือกด้วยตัวเอง
 - การได้เลือกบนฐานของบุคลิกภาพและนิสัยเฉพาะตัวของไก่
 - ความเคยชินกับความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อม สิ่งของหรือวัตถุต่างๆ ที่ไก่ชอบ

Animals ‘choose to choose’! สัตว์มีสิทธิ์เลือกตามใจชอบ

2.2 เกณฑ์การประเมินสวัสดิภาพไก่ไข่ ภายใต้กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)

หลักการ: วิธีการตรวจประเมินตามหลักกรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens) นี้ได้พัฒนาเพื่อให้มีความถูกต้อง (validity), ความน่าเชื่อถือ (reliability), และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (feasibility) การตรวจประเมินนี้ สามารถทำได้ในเวลา 30 นาที โดยไม่ขึ้นกับทัศนคติส่วนตัวที่มีต่อสัตว์ในฟาร์มของผู้ตรวจ (independent of inspector's attitude toward animals)

สภาพแวดล้อมที่ดี (Comfort)

วัตถุประสงค์ แม่ไก่มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่เหมาะสม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อุณหภูมิของอากาศ และการมีตัวเลือกในสถานที่อยู่ โดยที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายน้อยที่สุด

1. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องความสบาย จากตัวเลือกของสภาพแวดล้อมที่ดี: คอน (perch) วัสดุปูรอง (litter) และพื้นคอก (Flooring)

Positive Welfare Opportunity for Comfort by choice of physical environment

หลักคิด: แม่ไก่สามารถเลือกตามความชอบส่วนตัวเพื่อความสบายทางกายภาพของตัวเองได้ตลอดเวลา

(Birds should be able to always exercise individual preferences for their physical comfort)

+ มีคอนเพียงพอสำหรับแม่ไก่ทุกตัว ความยาวคอนต่อแม่ไก่ 1 ตัว ไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร ความสูงของคอนจากพื้นในแต่ละระดับไม่น้อยกว่า 35 เซนติเมตร และมีจำนวนเพียงพอที่จะทำให้แม่ไก่ทุกตัวเกาะได้ในเวลาเดียวกัน (Are perches of sufficient length to allow all birds to roost at the same time?)

+ วัสดุปูรองต้องร่วนและมีความหนาไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร (Is the litter maintained in a friable condition and at least 10 cm deep?)

+ มีการแยกพื้นที่พักของแม่ไก่ และมีวัสดุปูพื้นคอกที่เหมาะสมให้เลือก 2 ชนิดขึ้นไป เช่น ขี้เลื่อย ฟางข้าว หวาย หรือวัสดุเศษเหลือทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่น (Is there a separate resting area and a choice of 2 or more types of suitable flooring e.g. wood based litter, peat substitute, straw, sand?)

+ มีคอนให้แม่ไก่เลือก 2 ชนิดขึ้นไป เช่น ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางต่างกัน รูปทรงแตกต่างกัน หรือใช้วัสดุแตกต่างกัน (Is there a choice of 2 more types of perches e.g. different diameters, shapes, and materials?)

++ มีพื้นคอกที่เหมาะสมให้แม่ไก่เลือก 2 แบบขึ้นไป และ มีคอนให้แม่ไก่เลือก 2 ชนิดขึ้นไป (Is there a choice of 2 or more types of suitable flooring and choice of 2 or more types of perches?)

++ ไก่รุ่นเข้าถึงชนิดของคอนที่แตกต่าง และ พื้นคอกที่เหมาะสม 2 ชนิดขึ้นไปตลอดช่วงการเลี้ยงในระยะการเจริญเติบโต (Have pullets had access to perch types and 2 or more suitable flooring types during rearing?)

+++ มีพื้นคอกที่เหมาะสมให้แม่ไก่เลือก 2 ชนิดขึ้นไป และ มีคอนให้แม่ไก่เลือก 2 ชนิดขึ้นไป และ วัสดุปูพื้นคอกที่ร่วนและมีความหนามากกว่า 10 เซนติเมตร (Is there a choice of 2 or more types of suitable flooring and a choice of 2 or more types of perches and the depth of friable litter is more than 10 cm deep?)

2. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องความสบาย จากตัวเลือกของอุณหภูมิภายในโรงเรือน

Positive Welfare Opportunity Comfort by choice of thermal environment

หลักคิด: แม่ไก่สามารถเลือกอยู่ในอุณหภูมิที่รู้สึกสบายได้ตลอดเวลา

(Birds should be able to exercise individual preferences for their thermal comfort at all times)

+ แม่ไก่สามารถมีตัวเลือกที่จะพัก หรือเกาะคอน ในโรงเรือนที่มีอุณหภูมิที่สบายได้ตลอดทั้งวัน (Do the birds have a choice of temperatures during the day within their indoor environment including protection from draughts in the resting/perching area?)

The environment shall be suitable for poultry welfare including ventilation, temperature and relative humidity, in compliance with the manual of farm management. Acceptable gas level (measured at the level of the laying hen head): Ammonia not exceeding 20 ppm. Humans can detect ammonia smells above 5ppm. If ammonia is smelt, an ammonia reading should be taken. A choice of temperature could be provided by having air flow through one part of a building (e.g. one open side), or areas in the building that have shade or sunlight.

++ แม่ไก่สามารถมีตัวเลือกในเรื่องของอุณหภูมิที่สบายรวมถึง การป้องกันภายนอกโรงเรือน เช่น มีร่มเงา มีการกำบังลม (Do birds have a choice of temperatures at all times including protection from weather on the range (if applicable) e.g. shade and windbreaks?)

Trees or bushes are an excellent source of shade and shelter on the range, or an artificial shelter can be provided.

+++ แม่ไก่สามารถมีตัวเลือกในเรื่องของอุณหภูมิที่สบายตลอดเวลา รวมถึง มีการบังแดด กำบังลม กันฝนในพื้นที่ภายนอกโรงเรือน และตรงช่องทางการเข้าออกจากโรงเรือนไปภายนอก และให้มีอากาศถ่ายเทได้ดีในโรงเรือน เช่น มีหลังคา กันลม กันฝน มีช่องลมระบายอากาศ ตามสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ (Do birds have a

choice of temperatures at all times including shade, windbreaks on range and shelter around access points e.g. pop hole roof and cover from wind and rain outside pop holes?)

There is a ventilation according to the climate in the area.

3. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องความสุขสบาย จากตัวเลือกของสภาพแวดล้อมที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายกับแม่ไก่

Positive Welfare Opportunity Comfort by choice within environment while minimizing harms

หลักคิด: แม่ไก่สามารถเลือกเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระโดยไม่เกิดอันตรายหรือมีการจัดการที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเป็นอันตรายกับแม่ไก่ มีการจัดการดังนี้

(Birds should be able to exercise individual preferences within their environment with minimum risk of harm)

+ ตำแหน่งของคอนปลอดภัยกับแม่ไก่หรือไม่ เช่น อยู่เหนือหัวของไก่ และความสูงของคอนไม่เกิน 1 เมตรจากพื้น มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีสิ่งกีดขวางการบินของแม่ไก่ และสำหรับคอนที่มีระดับที่ต่างกันควรความชันระหว่างคอนไม่เกิน 45 องศา (Is the position of the perches safe e.g. above bird head height and less than 1m above ground, adequate lighting around perches, no flight path obstructions, angle between different perches at different heights less than 45 degrees?)

++ มีทางเชื่อมที่ปลอดภัยสำหรับแม่ไก่ในการเคลื่อนที่ระหว่างพื้นที่ที่มีระดับที่ต่างกัน เช่น ทางลาดระหว่างพื้นคอกไปในพื้นที่ที่ระดับที่ต่างกัน เป็นต้น (Are there resources to allow birds to safely move between levels e.g. ramps between litter and slatted area (if applicable)?)

++ ช่องทางเข้าออกจากโรงเรือนของแม่ไก่ ต้องมีความปลอดภัย (Can pop holes be accessed safely if provided?)

Hens need to feel safe and motivated to use a range. Providing trees or other vegetation that starts close to the house helps them to feel safe. Providing pasture or other foraging opportunities, as well as dustbathing areas, increases their motivation. If the natural vegetation has been eaten then providing other forms or forage food on the tange will provide interest.

+++ มีการตรวจเช็ค บันทึกอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ (injury) การเกิดบาดแผล ของแม่ไก่และมีวิธีการแก้ไขดูแลที่เหมาะสม (Is the incidence of injury, wound, bone injury or damage measured, recorded and corrective action taken?)

การเสริมสร้างความสุข (Pleasure)

วัตถุประสงค์ แม่ไก่อารมณ์ดีจากการกระตุ้นพัฒนาการและพฤติกรรมเชิงบวก (Birds should be able to experience positive emotional states through cognitive enrichment)

4. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องการเสริมสร้างความสุขจากการกระตุ้นพัฒนาการและพฤติกรรมเชิงบวก

Positive Welfare Opportunity Pleasure by cognitive enrichment

หลักคิด แม่ไก่อารมณ์ดีจากการกระตุ้นพัฒนาการและพฤติกรรมเชิงบวก (Birds should be able to experience positive emotional states through cognitive enrichment)

+ มีอุปกรณ์เสริมที่ซับซ้อนอย่างน้อย 1 ชนิดทุกวัน เพื่อให้แม่ไก่ได้สำรวจหรือกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น ยางรถยนต์ เชือกไนลอน เขาวงกต กิ่งไม้ กองไม้ที่วางกระจายสม่ำเสมอ หรือไม้ล้ม และ มีการเปลี่ยนทุกสัปดาห์ (Is at least 1 type of complex structure available on a daily basis, to stimulate birds to explore and investigate e.g. car wheels, nylon rope, straw rope, dolls, plastic water bottles, mazes, branches, evenly distributed log piles, fallen trees on range and changed every week?)

++ มีอุปกรณ์เสริมที่ซับซ้อน มากกว่า 2 ชนิดขึ้นไป และ มีการเปลี่ยนทุกสัปดาห์ (Is there daily access to 2 or more types of complex structures and are the structures changed every week?)

+++ มีอุปกรณ์เสริมที่ซับซ้อน มากกว่า 2 ชนิดขึ้นไป และ มีการเสริมอุปกรณ์การให้อาหารที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้แม่ไก่ต้องค้นหา ต้องเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นธรรมชาติของไก่ เป็นต้น (Do birds have daily access to 2 or more types of complex structure and learning enrichments e.g. even distribution of feeding devices and task?)

5. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องการเสริมสร้างความสุขจากการได้เลือกอาหารที่กิน

Positive Welfare Opportunity Pleasure by food choices

หลักคิด: แม่ไก่สามารถเลือกกินชนิดและวิธีกินอาหารด้วยตัวเอง (Birds should be able to exercise individual preferences for food and how it is obtained)

+ มีข้าวเปลือก หรือแมลงแทรกอยู่ในวัสดุรองพื้น ให้แม่ไก่จิกกินเป็นระยะๆ หรือกำหนดโปรแกรมการให้อาหาร เช่น ทุกสัปดาห์ ถ้าหากปล่อยแม่ไก่ไปเดินนอกโรงเรือนจะมีหนอนอยู่ในธรรมชาติให้กินหรือไม่ (Is whole grain and/or insects scattered over the litter or set a feeding program such as every week. If the chickens are released to walk outdoors, there will be worms in nature?)

+ มีอาหารสำเร็จรูปแบบที่มีสารอาหารครบถ้วนให้ไก่กิน ร่วมกับอาหารเสริม หรือเศษเหลือจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (by product) ตามแต่ละพื้นที่ เช่น ข้าวเปลือก ข้าวโพด แหนแดง ทะลายปาล์ม กากเมล็ดปาล์ม เนื้อในปาล์ม กากมะพร้าว อาหารเสริมเหล่านี้ไม่ควรเกิน 5-10% ของอาหารทั้งหมด (If birds are fed a complete diet or supplementary food or agricultural waste, depending on by-product in the area e.g. rice husks, corn husk, water fern, palm fruit bunches, palm kernel cake, palm kernel, coconut husk, but should not exceed 5-10%)

+ มีการเสริมกรวดทรายแยกต่างหาก เพื่อช่วยในการย่อยของแม่ไก่ (Is insoluble grit provided separately?)

++ เสริมกรวดทรายร่วมกับอาหารสำเร็จรูปแบบที่มีสารอาหารครบถ้วน มีข้าวเปลือก มีหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ ฟางอัดฟ่อน หรือวัสดุ เศษเหลือทางการเกษตรในพื้นที่ เสริมให้แม่ไก่เพื่อดึงดูดความสนใจและลดการจิกกัน (Is grit available separately and a complete diet with even whole grain scatter fed evenly or fed using a foraging device e.g. pecking block to provide interest to birds?)

++ มีการเตรียมอุปกรณ์ให้อาหาร ให้น้ำ ทุกระดับชั้นที่เลี้ยง (Are feeders and drinkers provided at each level e.g. litter and tiers?)

+++ มีพืชอาหารสัตว์สำหรับการจิกกิน (ไม่ว่าจะปลูกไว้หรือตัดมาให้กิน) ถั่วบริเวณที่ไก่เดินหาอาหาร เช่น หญ้าแพงโกลา ถั่วบราซิล ถั่ว พืชผัก ผลไม้ ให้แม่ไก่จิกเล่น หากใช้อาหารเสริมจากแหล่งอื่นๆ นอกฟาร์ม มีข้อควรระวังเรื่องยาฆ่าแมลง (Are forage crops available (either growing or scattered) throughout the range e.g. pangola grass, brazil nuts, nuts, vegetables, and fruits for pecking. If using supplements from outside the farm, be careful about pesticides.)

+++ มีอุปกรณ์ให้อาหารมากกว่า 1 ชนิด อาจจะเป็นแบบราง สายพาน หรือถาดอาหาร (Is there a choice of 1 or more feeder types e.g. chain and pan feeders?)

+++ อุปกรณ์ให้น้ำ ให้อาหาร ในระดับความสูงจากพื้นต่าง ๆ กันให้แม่ไก่เลือกกิน (Is there a choice of heights of feeders and drinkers?)

6. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องการเสริมสร้างความสุขจากธรรมชาติของการสืบพันธุ์และการเลี้ยงดู

Positive Welfare Opportunity Pleasure by breeding and nurturing experiences

หลักคิด: ในธรรมชาติแม่ไก่และลูกไก่จะอยู่ด้วยกัน โดยแม่ไก่จะดูแลป้องกันภัยให้ลูกไก่ (Birds should be able to have positive reproductive and nurturing experiences)

+ มีที่กำบัง มีที่หลบภัยให้ลูกไก่ (Are dark brooders used for chicks?)

++ มีไก่โตเต็มวัยจำนวนหนึ่งอยู่ร่วมกับไก่รุ่นและลูกไก่ในฝูง (Is there a provision of adult hens for chicks and pullets?)

+++ ลูกไก่มีโอกาสที่จะรับได้กับการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดจากแม่ไก่และสร้างความสัมพันธ์แม่ลูกตามธรรมชาติ (Are chicks allowed to imprint on adult hens and be reared with the hen?)

ความสบายใจ (Confidence)

วัตถุประสงค์ ให้แม่ไก่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้เลี้ยงที่มีความรู้และประสบการณ์ มีความรับผิดชอบและให้ความสำคัญกับการเลี้ยงไก่ไข่ที่คำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์ มีรังวางไข่ที่เพียงพอ และสร้างเสริมพฤติกรรมเชิงบวกภายในฝูงแม่ไก่

7. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องความสบายใจ ความมั่นใจ จากประสบการณ์ที่ดีกับผู้เลี้ยงหรือผู้ดูแลสัตว์

Positive Welfare Opportunity Confidence by positive experience with stock keepers

หลักคิด: ผู้เลี้ยงหรือผู้ดูแลมีการจัดการให้แม่ไก่ได้รับประสบการณ์ที่ดี รู้สึกปลอดภัย เมื่อเจอกับผู้เลี้ยงหรือผู้ดูแล (Birds should be able to have positive experiences of people when encountered)

+ ผู้ดูแลสัตว์มีความใจเย็น อ่อนโยนกับแม่ไก่ เช่น เคลื่อนไหวช้าๆ ไม่ให้แม่ไก่ตกใจ หรือไม่ส่งเสียงดัง (Are stock keepers calm (e.g. slow movements) and quiet around the birds?)

+ ผู้ดูแลสัตว์ต้องได้รับการฝึกฝนวิธีการจับหรือสัมผัสตัวไก่ (Are all stock keepers and contract catching teams thoroughly trained on handling and catching?)

- + ผู้ดูแลสัตว์ต้องสัมผัสหรือจับแม่ไก่อย่างนุ่มนวลตั้งแต่ช่วงการดูแลในระยะเติบโต หรือ แรกๆ ที่แม่ไก่มาถึงฟาร์ม (Is handling by people gentle and commences from an early age (during pullet rearing phase?) or from arrival at the unit?)
- + ผู้ดูแลสัตว์มีการให้สัญญาณเมื่อจะเข้าหาแม่ไก่ เช่น เคาะประตู (Are stressful events e.g. stock person entering the shed pre-empted by knocking on door?)
- ++ แม่ไก่ได้พบประสบการณ์ที่ต่างไปจากเดิม เช่น คนแปลกหน้า จำนวนคนที่ต่างออกไป สีเสื้อผ้าที่แตกต่างจากเดิม เส้นทางเดินที่ต่างไปจากเดิม เปิดวิทยุให้แม่ไก่ฟัง (Do birds experience different routines on regular basis e.g. different people, number of people, different clothes and/or routes around the shed, playing the radio.)
- +++ ผู้ดูแลสัตว์ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับไก่ตั้งแต่ระยะเติบโต เช่น พูดคุย สบตา สัมผัสที่นุ่มนวล ให้กินอาหารจากมือเป็นต้น (From the rearing period do stock keepers interact with the birds, particularly in the initial production period on a regular basis e.g. talking to birds, maintaining visual contact, gentle touching, feeding from hand?)

8. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องความสบายใจ ความมั่นใจ จากการที่ได้เลือก กระบวนการวางไข่ด้วยตัวเอง Positive Welfare Opportunity Confidence by nesting choices
--

หลักคิด: แม่ไก่ควรรู้สึกปลอดภัยและสามารถเลือกไข่ในชนิดของรังหรือที่ตั้งของรังตามที่แม่ไก่ชอบได้
(Birds should be able to experience individual preferences for nest type and location)

- + มีวัสดุปูรองรังที่ส่งเสริมพฤติกรรมการวางไข่ได้ เช่น ขี้เลื่อย ฟางข้าว (Do nests have a floor substrate which encourages nesting behaviour? e.g. shavings, husks?)

Hens prefer nesting substrates that they can move around and manipulate with their beaks, for example long fibers such as straw, or soft wood shavings. Increasing the number of nestboxes, for example 1 per 5 hens reduces competition at peak laying times and the chance of floor eggs.)

- + มีรังไข่ 1 รังต่อแม่ไก่ 5 ตัว หรือหากเป็นรังวางไข่ต่อกันสำหรับการวางไข่แบบกลุ่ม ควรต้องมีฉากกั้นระหว่างรังไข่ (Is there at least 1 nest box per 5 hens or if group nest boxes are used there are partitions?)

++ มีรังไข่หลากหลายสี หรือหลากหลายรูปแบบ ให้แม่ไก่ได้เลือกวางไข่ตามชอบ (Are there different banks of nest boxes or different colored or different shaped nest boxes to help birds identify individual preferred nesting areas?)

+++ มีวัสดุปูรองรังที่แตกต่างกันมากกว่า 2 ชนิด เช่น ขี้เลื่อย ฟางข้าว หรือเปลือกข้าว (Are there 2 or more different nesting floor substrates used e.g. wood shavings, rice straw?)

+++ มีระดับความลึกของวัสดุปูรองรังไข่ที่แตกต่างกันเพื่อให้แม่ไก่เลือกวางไข่ได้ตามชอบ (Do nest boxes have different depths of floor substrate to allow choice?)

9. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในเรื่องความสบายใจ ความมั่นใจ จากการการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกในฝูง

Positive Welfare Opportunity Confidence by positive social experiences within the flock

หลักคิด: การจัดการให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกในฝูง (Birds should be able to have positive social experiences within the flock) มีดังนี้

+ มีอาหาร น้ำ และอุปกรณ์เสริม กระจายอยู่ทั่วทั้งโรงเรือนเพื่อเลี่ยงการแก่งแย่ง (Birds should be able to have positive social experiences within the flock)

+ มีการจัดการแม่ไก่ที่ไม่ปกติ แม่ไก่ป่วย หรือแม่ไก่ที่ได้รับบาดเจ็บหรือมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการแยกออกจากฝูง หรือนำไปจัดการตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ (Is there a policy for removing 'pariah birds' e.g. sick, injure, aggressive behavior by removing/animal welfare principle)

++ มีการใช้แท่นกั้นบดบังการมองเห็น หรือมีที่ให้แม่ไก่หลบเลี่ยงพฤติกรรมเชิงลบในฝูง และสร้างการรับรู้และปฏิสัมพันธ์ขนาดฝูงที่เล็ก (Are there visual barriers (e.g. bales of plastic wrapped shavings) vertical panels and/or raised platforms to allow birds to avoid negative social interactions and create the perception of smaller group sizes?)

++ มีช่องเปิดปิดการเข้าออกของแม่ไก่จำนวนน้อยและมีความยาว ดีกว่ามีช่องทางเข้าออกเล็กๆ แต่จำนวนมาก (Are there fewer, longer pop holes rather than lots of smaller ones?)

+++ มีการจัดเตรียมคอนให้แม่ไก่เลือกเกาะในหลากหลายรูปแบบ (Is there provision of a range of perch types?)

+++ มีพื้นที่เพียงพอให้แม่ไก่ได้หลีกเลี่ยง พฤติกรรมทางสังคมเชิงลบ (Is sufficient space available to allow birds to avoid negative social interactions?)

+++ มีขนาดฝูงที่เล็ก จำนวนไม่เกิน 100 ตัวหรือน้อยกว่า เพื่อให้แม่ไก่จดจำฝูงและจัดลำดับทางสังคมได้ (Are there small (approx. 100 birds or fewer) flock sizes to enable individual recognition and a stable hierarchy?)

+++ มีไก่ตัวผู้อยู่ในฝูงหรือแยกเลี้ยงในบริเวณที่แม่ไก่สามารถได้ยินเสียงหรือมองเห็นได้ (Are there cockerels within the flock or are cockerels housed separately but within sound/sight of hens?)

ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติ (Interest)

วัตถุประสงค์ แม่ไก่ได้แสดงออกพฤติกรรมตามธรรมชาติได้ โดยการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เชิงบวก

10. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวกในการส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสนใจตามธรรมชาติจาก
การจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงบวก
Positive Welfare Opportunity Interest by a positively enriched environment

หลักคิด: ให้แม่ไก่มีโอกาสได้สำรวจและเล่นอย่างมีความสุขตลอดช่วงชีวิตแม่ไก่ (Birds should have opportunities to explore and play in an enriched environment throughout their lives)

+ มีการจัดเตรียมวัสดุหรืออุปกรณ์เสริมอย่างน้อย 1 ประเภทกระจายอย่างสม่ำเสมอทั่วโรงเรือนและมีการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนทุกสัปดาห์เพื่อช่วยกระตุ้นการคุ้ยเขี่ยหาอาหารของแม่ไก่ เช่น หญ้าอัลฟัลฟา ฟางอัด ฟ่อน หัวแครอท หญ้าแห้ง ฟางข้าว หรือพืชผักที่มีในท้องถิ่น เช่น มะละกอ ฝรั่ง กลัวย หรือมีวัสดุแบบแขวนเพื่อเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีในฝูง เช่นแขวนเชือกฟาง แผ่นซีดี (Is there at least 1 type of item provided and evenly distributed around the shed and/or range and rearranged/moved every week to encourage foraging e.g. breeze blocks, forage/lucerne blocks, chopped carrots, nets for chopped hay/straw or vegetable such as papaya, guava , banana evenly distributed and rearranged /moved weekly to encourage manipulation e.g hanging objects, CDs, stationary baler twine/string bunches, spherical objects?)

++ มีอาหารทางเลือก 2 ชนิดขึ้นไป และสามารถจัดการอาหารนั้นได้ (Are there 2 or more foraging items available to the birds and 2 or more items available to encourage manipulation?)

++ มีอาหารทางเลือก 2 ชนิดขึ้นไป และของเล่น 2 ชนิดขึ้นไป สำหรับไก่รุ่นในช่วงระยะการเจริญเติบโต (2 foraging items and 2 manipulation items provided for pullet rearing period?)

+++ มีอาหารทางเลือก 2 ชนิดขึ้นไป และมีการจัดการอาหารทางเลือกใหม่ๆ นั้นด้วยวิธีการต่างๆ เป็นประจำทุกสัปดาห์เพื่อกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของแม่ไก่ (Are there 2 or more items for foraging and 2 or more for manipulation plus extra measures to interest the birds e.g. projecting televised stimuli onto walls, introducing new objects on a weekly basis?)

11. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในการส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสนใจตามธรรมชาติ จากการจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงบวกในพื้นที่กลางแจ้ง (Positive Welfare Opportunity Interest by positive experiences of the outdoor environment)

หลักคิด: แม่ไก่ได้รับประสบการณ์เชิงบวกในพื้นที่กลางแจ้ง (Birds should be able to have positive experiences of the outdoor environment)

+ ให้แม่ไก่ได้ออกไปนอกโรงเรือน พื้นที่กลางแจ้งที่ระบายน้ำดี และมีร่มเงาให้ไก่พักพิง เช่น แผงต้นไม้ รั้วต้นไม้ หรือพุ่มไม้ (Is daily access given to a well-drained range with covered structures e.g. shade and shelter panels and hedges/shrubs?)

+ โครงสร้างให้ร่มเงา รั้วต้นไม้ หรือพุ่มไม้ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ และแม่ไก่สามารถมองเห็นได้จากช่องทางเปิดเข้าออก (Are covered structures and hedges/shrubs visible from the pop holes and distributed evenly throughout the range?)

+ โครงสร้างให้ร่มเงา หรือพุ่มไม้ มีระยะห่างไม่เกิน 3 เมตรจากช่องทางเข้าออกโรงเรือนของแม่ไก่ (Do covered structures and vegetation start no further than 3 m from the pop holes?)

++ มีที่พักพิง ที่กำบังเป็นพุ่มไม้หนาทึบ รวมถึงมีต้นไม้ให้แม่ไก่ได้หลบอาศัย (Is shelter/cover provided in the form of dense vegetation, including trees?)

++ แม่ไก่มีโอกาสได้คลุกฝุ่น เช่น มีหลุมทรายที่มีหลังคาบังแดดกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ (Are there covered dustbathing opportunities e.g. roofed sandpit distributed evenly on the range?)

++ แม่ไก่มีโอกาสได้คลุกฝุ่น เริ่มต้นที่ระยะไม่เกิน 10 เมตร จากช่องทางเข้าออกโรงเรือนของแม่ไก่ (Do covered dustbathing opportunities start no further than 10m from the pop hole?)

++ มีสัตว์เคี้ยวเอื้องใช้พื้นที่ในเวลาเดียวกันหรือต่างกันกับแม่ไก่ (Are there other animals (ruminants) using the range either at the same time as the birds or at different times?)

++ ทรัพยากรข้างต้นที่กล่าวมาทั้งหมดได้ถูกจัดเตรียมไว้ก่อนไก่เข้าสู่ระยะฟักไข่ (Are all resources from + and ++ tiers provided before the onset of lay?)

+++ มีพื้นที่ป่าอย่างน้อย 25% ของพื้นที่ทั้งหมด และมีไม้ยืนต้นอายุกว่า 2 ปี ในบริเวณที่เลี้ยงไก่ (Is there a substantial woodland/forest area (at least 25% of range area) for ranging including some mature trees (>2 years)?)

+++ มีพืชที่ให้แม่ไก่จิกกินได้ โดยปลูกกระจายในพื้นที่หรือแปลงหญ้า เช่น หญ้า มะละกอสุก เปลือกแตงโม หัวมันเทศ ฯลฯ (Is there access to edible vegetation e.g. grass, ripe papaya, watermelon rinds, sweet potatoes either scattered or growing on the range?)

+++ ทรัพยากรที่กล่าวมาทั้งหมดได้ถูกจัดเตรียมไว้ตั้งแต่ระยะที่ไก่เริ่มการเจริญเติบโต ถ้าไม่มีเกษตรกรได้พยายามจัดหาให้ไก่อยู่ (Are all resources from +, ++ and +++ tiers provided to birds during the rearing period or where this is not possible does the farm manager advocate for this?)

12. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวก ในการส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสนใจตามธรรมชาติ จากการให้ไก่ได้เลือกพื้นที่คลุกฝุ่น
Positive welfare Opportunity Interest by dustbathing choices

หลักคิด: แม่ไก่สามารถเลือกคลุกฝุ่นด้วยวัสดุและตำแหน่งที่ชอบได้ (Birds should be able to exercise individual preferences for dustbathing substrate and location)

+ แม่ไก่ได้คลุกฝุ่นในบริเวณที่ได้รับแสงธรรมชาติ หรือบริเวณที่มีวัสดุสำหรับคลุกฝุ่นเช่น ดิน ฟาง แกลบ และต้องมีจุดให้น้ำไก่เพียงพอ (Is there continuous access to sheltered access to sheltered, naturally lit areas e.g. veranda or shelter, with dustbathing substrate (e.g. wood based litter, peat substitute, straw, sand, oat hulls/husks or equivalent) and sufficient drinkers?)

++ มีแสงสว่างบริเวณที่คลุกฝุ่นเพียงพอตลอดฤดูกาลและทุกสภาพอากาศ (Is there sufficient lighting in the dustbathing area during all seasons and all-weather conditions? e.g. daylight simulation bulbs in winter)

+++ มีวัสดุคลุกฝุ่นให้เลือกมากกว่า 1 ชนิด (Is there a choice of more than 1 dustbathing substrate in the dustbathing area?)

+++ วัสดุบริเวณคลุกฝุ่นมีความร่วนและมีความลึกมากกว่า 10 เซนติเมตร (Is the dustbathing substrate friable and > 10cm deep?)

การดูแลให้ไก่มีสุขภาพดี (Healthy Life)

วัตถุประสงค์ ฟาร์มมีการจัดการสุขภาพสัตว์ที่ดีเพื่อสุขภาพที่ดีของแม่ไก่

13. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวกจากการดูแลสุขภาพ รักษาพยาบาลตามหลักสวัสดิภาพสัตว์
อย่างสม่ำเสมอ

Positive welfare Opportunity Healthy Life by effective management of day-to-day health and welfare

หลักคิด: ผู้ดูแลต้องมีการจัดการดูแลสุขภาพไก่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอทุกวัน (Stock keepers should manage the day-to-day bird health and welfare)

+ มีการวางแผนด้านสุขภาพและสวัสดิภาพและมีการทบทวนเป็นประจำ เช่น ทุก 6 เดือนหรือถี่ขึ้น (Is a health and welfare plan implemented and reviewed frequently? i.e. every 6 months or more often.)

+ มีการแก้ไขปัญหาการดำเนินการทันทีเพื่อลดหรือบรรเทาสาเหตุของปัญหาสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ (Is action taken immediately to reduce or alleviate the cause of any health and welfare problems?)

+ เน้นการจัดการที่ดีแทนการใช้ยา (The routine use of medicines is not a substitute for good management - is this true?)

+ มีระบบการจัดการที่ดีเพื่อทดแทนการใช้วิธีการบางอย่างเพื่อลดปัญหา เช่น การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก และตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ เพื่อลดปัญหาการบาดเจ็บจากการจิกกัน แทนที่จะใช้วิธีตัดจอยปากไก่ (Routine procedures e.g. beak trimming are not used as a substitute for good management - is this true?)

++ มีการพูดคุยปรึกษากับสัตวแพทย์หรือที่ปรึกษาด้านสวัสดิภาพสัตว์ประจำฟาร์มทุกๆ 3 เดือน (Is there regular dialogue i.e. every 3 months with vet and/or scheme welfare advisor?)

+++ เจ้าหน้าที่ประจำฟาร์มมีส่วนร่วมในชุมชนด้านสวัสดิภาพสัตว์ เช่น เป็นสมาชิกของกลุ่มเรื่องนโยบายหรือการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ ที่ปรึกษาเรื่องสุขภาพสัตว์ให้กับฟาร์ม หรือร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยด้านสวัสดิ

ภาพสัตว์ (Do farm staff take active part in welfare activities with wider benefits (e.g. member of scheme policy/management group, peer advisor, or farm welfare research)?)

**14. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวกในเรื่องสุขภาพที่ดีจากการคัดเลือกพันธุ์กรรมเชิงบวกเพื่อ
ส่งผลที่ดีต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ในระยะยาว**

**Positive welfare Opportunity Healthy Life by positive genetic selection for long
term health and welfare**

หลักคิด: เกษตรกรต้องช่วยให้ไก่มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดีในระยะยาว (Stock keepers should influence long term health and welfare of birds)

+ ผู้จัดการฟาร์มตระหนักถึงผลเสียของการคัดเลือกทางพันธุกรรมเพียงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสามารถเลือกที่จะแก้หรือบรรเทาปัญหาสุขภาพด้วยการเอาไก่ออกจากฝูงในกรณี เช่น กระดูกแตกหัก การจิกกัน เมื่อสามารถทำได้ (Does the farm manager recognize undesirable side effects of genetic selection for production efficiency and choose replacement birds to reduce/mitigate for current health and welfare problems within flock (e.g. bone fractures, feather pecking) where the farm manager has control over choice of replacements?)

+ หากผู้จัดการฟาร์มไม่สามารถเลือกหรือเพาะพันธุ์ไก่ทดแทนได้ ต้องมีการแจ้งกลับไปยังบริษัทผู้เพาะพันธุ์หรือผู้ส่งมอบพันธุ์ไก่ว่าลักษณะใดสำคัญและเป็นที่ต้องการ (If own replacements are not selected /bred by the unit manager is feedback given to the breeders/genetic companies/rearers which supply the chicks, as to what traits are important to the manager?)

++ การเลือกสายพันธุ์ไก่เพื่อลดปัญหาด้านสุขภาพ และสวัสดิภาพของไก่และของฝูง ได้ถูกให้ความสำคัญเท่าเทียมกับประสิทธิภาพในการผลิตไข่และผลผลิตอื่น (Are breed/bird choices made to mitigate potential issues for future flock health and welfare valued equally to choices made for egg production and other production factors?)

+++ การปรับปรุงสายพันธุ์ไก่เพื่อสุขภาพ สวัสดิภาพ ความแข็งแรง และการทำงานของร่างกายตามปกติธรรมชาติของไก่ในระยะยาว ได้ถูกให้ความสำคัญมากกว่า ประสิทธิภาพในการผลิตไข่และผลผลิตอื่นๆ (Are replacements chosen for long term improvement of flock health and welfare, resilience and metabolic normality, valuing these more than choices made for egg production and other production factors?)

15. โอกาสสำหรับสวัสดิภาพเชิงบวกในเรื่องการส่งเสริมรูปร่างตามธรรมชาติของไก่

Positive welfare Opportunity Healthy Life by promoting natural body type

หลักคิด: ไก่สามารถใช้ชีวิตได้ตามธรรมชาติ (Birds should be able to live a life without changing their nature)

+ มีการตัดจอยปากลูกไก่ที่อายุไม่เกิน 24 ชั่วโมงด้วยแสงอินฟราเรดโดยใช้มาตรการลดความเจ็บปวดที่เหมาะสม (Is beak trimming carried out on chicks no older than 24 hours, using infra-red, with anesthesia?)

++ ไก่มากกว่า 50% ของไก่ในฟาร์ม ไม่ถูกตัดจอยปาก (Are the majority (>50%) of birds on the farm not beak trimmed?)

+++ ไม่มีการตัดปากไก่ในฟาร์ม (There is no beak trimming of birds on the farm - is this true?)

การตรวจประเมินตัวไก่

การสูญเสียชน

การประเมินสภาพชนของแม่ไก่เป็นสิ่งสำคัญในการประเมินสวัสดิภาพสัตว์ เพราะสภาพชนของไก่สะท้อนถึงปัญหาด้านสวัสดิภาพที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความเครียด การจิกกันเองในฝูง การขาดสารอาหารที่จำเป็น หรือสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น การขาดพื้นที่สำหรับการคลุกฝุ่น การขาดอุปกรณ์สำหรับจิกเล่น เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะทำให้ไก่ได้มีกิจกรรมตามธรรมชาติ อันจะนำไปสู่สุขภาพ และสวัสดิภาพในระยะยาว อันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการมีชีวิตที่ดีของไก่ (Good Life)

สาเหตุการหลุดร่วงของขนไก่นั้นมีด้วยกันหลายอย่าง ได้แก่

- ขนหลุดร่วง
- ผลัดขน
- โรค
- การบาดเจ็บ/การเสียดสี
- ความเครียด
- การจิกจนได้รับบาดเจ็บ
- เมื่อไก่อายุมากขึ้น สภาพขนก็จะเสื่อมลงตามไปด้วย

การจิกจนได้รับบาดเจ็บ (Injurious Pecking) คืออะไร

- การจิกหรือตีสันของสมาชิกตัวอื่นในฝูง
- พฤติกรรมผิดปกติ

พฤติกรรมการจิกจนได้รับบาดเจ็บในรูปแบบต่างๆ

- การจิกขนอ่อน (Gentle Feather Pecking-GFP) โดยทั่วไปจะเล็งไปที่ปลายหาง ส่งผลให้เกิดความเสียหายเพียงเล็กน้อยและไม่ค่อยก่อให้เกิดความกังวลต่อสวัสดิภาพสัตว์
- การจิกขนรุนแรง (Severe Feather Pecking-SFP) คือการใช้จงอยปากจิก และดึงขนของไก่ตัวอื่น ออกอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บหรือขนหลุดร่วงเป็นบริเวณกว้าง ส่งผลให้นกที่รับการจิก รู้สึกเจ็บปวด กลัว และเครียด
- การจิกกัน (Vent Pecking-VP) มีเป้าหมายที่บริเวณก้นเท่านั้น และมักจะเริ่มขึ้นเมื่อไก่เข้ามาวางไข่
- การจิกกันจนตาย (Cannibalism-CB)

ปัจจัยเสี่ยงต่อการจิกจนบาดเจ็บ (Injurious Pecking)

- การจิกจนบาดเจ็บได้เกิดได้จากหลายปัจจัย
 - วัสดุหรืออาหารเสริมที่ไม่เหมาะสมสำหรับการจิกตามธรรมชาติในพฤติกรรมการหาอาหาร
 - อาหาร หรือรูปแบบการให้อาหารที่ไม่เหมาะสม
 - ปัญหาการเข้าถึง/การใช้พื้นที่อยู่อาศัย
 - แสงสว่างไม่เหมาะสม
 - ปัจจัยบางอย่างที่กระตุ้นความเครียด: ภาวะที่เกิดอย่างฉับพลัน เช่น เสียงดังกะทันหัน หรือ โรคเรื้อรังบางอย่าง
 - พันธุกรรม (ไก่น้ำตาลมีแนวโน้มมากกว่านกสีขาว)

การรักษาขนให้ปกคลุมของไก่นั้นจึงมีความสำคัญ ขนนั้นมีความสำคัญต่อการควบคุมและรักษาอุณหภูมิของร่างกายอย่างเหมาะสม และปกป้องนกจากแสงแดดเผา ฝุ่นเกาะ การดูแลขน การสูญเสียขนของไก่ทำให้ไก่ต้องกินอาหารที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 40 เพื่อสร้างขนใหม่ การสังเกต ประเมิน และเข้าใจสาเหตุของการสูญเสียขน จะช่วยให้เราสร้างแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

ส่วนที่ 3: การขอใช้เครื่องหมายรับรอง Happy egg

ไข่สุขใจไก่ไร้กรง

1. ขั้นตอนการตรวจประเมิน

- ติดต่อสอบถามข้อมูลเพื่อขอเอกสารใบสมัคร และขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่
- จัดเตรียมเอกสาร และวางแผนการตรวจประเมิน/เตรียมการตรวจประเมิน
- ทำนัดลงตรวจประเมินฟาร์ม
- เจ้าหน้าที่เข้าตรวจประเมินที่ฟาร์มตามข้อกำหนดมาตรฐานคู่ค้าไก่ไข่แบบไม่เชิงกรง เพื่อการพัฒนาและการใช้การประเมินผลด้านสวัสดิภาพในระบบการรับรองฟาร์มไก่ไข่แบบไม่เชิงกรง
- คณะกรรมการรับรองพิจารณา และแจ้งกลับไปฟาร์ม
- ส่งรายงานการประเมิน และขอแนะนำในการพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ ภายใน 15 วัน
- เผยแพร่ทางเว็บไซต์/จัดทำใบรับรอง
- ใบรับรองจะมีอายุ 2 ปี เพื่อต่ออายุ แต่จะมีการเยี่ยมฟาร์มทุก 1 ปี

ติดต่อ บริษัท คตะลิสต์ จำกัด วิสาหกิจเพื่อสังคม

โทรศัพท์ 096 186 7862 หรือ 086 340 4904

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 8.00 – 17.00 น.

2. สิ่งที่ฟาร์มต้องเตรียมก่อนรับการตรวจประเมิน (ถ้ามี)

- ☐ ใบรับรองมาตรฐานฟาร์มที่เคยได้รับ เช่น GAP, GFM, Cage free DLD
- ☐ บันทึกการเสียชีวิต/การเสียชีวิตและสาเหตุการเสียชีวิต
- ☐ แผนสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์
- ☐ บันทึกการอบรมพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของฟาร์ม
- ☐ สมุดบันทึกข้อมูลฟาร์ม
- ☐ ทะเบียนฟาร์ม

3. การทำใบรับรองมาตรฐานคู่ค้าไก่ไข่แบบไม่เชิงกรง

- กรณีประเมินครั้งแรก
 - วันที่มีผลรับรอง = วันที่มีการแจ้งผลการพิจารณาให้การรับรองจากคตะลิสต์
 - วันหมดอายุ = อายุ 12 เดือน หลังจากผ่านการตรวจประเมินและรับรองในครั้งแรก หรือยึดตามวันหมดอายุที่ระบุบนใบรับรองมาตรฐาน
- กรณีการต่ออายุ ทุก 2 ปี
ใบรับรองมีอายุ 2 ปี แต่จะมีการตรวจประเมินซ้ำภายใน 12 เดือน เพื่อให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงฟาร์มไก่ไข่
- เผยแพร่รายชื่อฟาร์มที่ได้รับการประเมินผลด้านสวัสดิภาพในระบบการรับรองฟาร์มไข่แบบไม่เชิงกรง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคและพันธมิตรธุรกิจมั่นใจถึงความใส่ใจของผู้ประกอบการที่จะพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์
ที่เว็บไซต์ <https://www.catalystintercorp.com/>

4. รายละเอียดหมายเลขการรับรอง

CA – AA – BB – CCC/DDDD – CFE

CA หมายถึง ชื่อหน่วยงานที่ให้การรับรอง ย่อมาจาก บริษัท คตะลิสต์ จำกัด (Catalyst co, ltd.)

AA หมายถึง รหัสประเทศที่ได้รับการรับรอง (Country Code)

BB หมายถึง รหัสจังหวัด (Province code)

CCC หมายถึง รหัสที่ได้รับการรับรอง (Running Number)

DDDD หมายถึง ปี

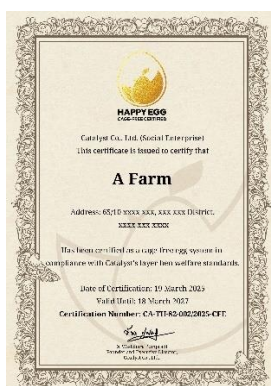
CFE หมายถึง ชื่อผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ ได้แก่ ระบบการเลี้ยงแบบไม่ขังกรงในโรงเรือน (CAGE FREE EGG)

5. รูปแบบใบรับรอง (ตัวอย่าง)

a. ฉบับภาษาไทย

b. ฉบับภาษาอังกฤษ

6. ขอบเขตและเงื่อนไขการใช้เครื่องหมายรับรอง

6.1 ขอบเขตเครื่องหมายรับรอง

6.1.1 มาตรฐาน Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง ในการเลี้ยงไก่ไข่โดยไม่ใช้กรงตับ นี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินและรับรองสวัสดิภาพไก่ไข่ที่เลี้ยงแบบไม่ขังกรงตับ ภายใต้กรอบคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens) ที่ยึดตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ แม้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่จะได้รับการรับรองมาตรฐาน Happy Egg นี้ที่เป็นหลักประกันถึงสวัสดิภาพสัตว์ที่ดีแล้วก็ตาม เกษตรกรยังจำเป็นที่จะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบเพื่อสามารถวางจำหน่ายไข่ที่ผ่านการเลี้ยงแบบไม่ขังกรงได้ตามกฎหมาย

6.1.2 ฟาร์มจะต้องแจ้งให้โครงการทราบทันที หากมีการเปลี่ยนแปลงสำคัญใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สภาพโรงเรือน หรือรูปแบบการจัดการฟาร์ม

6.2 เงื่อนไขการใช้เครื่องหมายรับรอง “Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง”

6.2.1 ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมาย จะสามารถใช้เครื่องหมายรับรอง “Happy Egg” ได้เฉพาะ:

- บนผลิตภัณฑ์ไข่ที่ได้จากแม่ไก่ซึ่งเลี้ยงในระบบไม่ขังกรงตับเท่านั้น
- เมื่อมีหลักฐานยืนยันการรับรองที่ยังไม่หมดอายุ และผ่านการประเมินแล้ว

6.2.2 ห้ามใช้เครื่องหมายกับผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่ไข่ไก่ หรือไข่ที่มาจากระบบการเลี้ยงแบบอื่น (เช่น ระบบขังกรงตับ) โดยเด็ดขาด

6.2.3 ห้ามโฆษณาหรือแสดงข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายรับรองนี้

6.2.4 เครื่องหมายรับรอง “Happy Egg ไข่สุขใจไก่ไร้กรง” มีอายุการใช้ตามรอบการประเมินที่กำหนดไว้ 2 ปี และจะต้องต่ออายุการรับรองภายหลังหมดอายุ เพื่อคงสิทธิในการใช้เครื่องหมายนี้

6.2.5 โครงการขอสงวนสิทธิ์ในการเพิกถอนสิทธิ์การใช้เครื่องหมาย หากตรวจพบว่าการฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ

6.3 การเพิกถอนและการร้องเรียน

6.3.1 หากมีการตรวจพบการกระทำที่ขัดต่อหลักสวัสดิภาพสัตว์ หรือผิดเงื่อนไขที่กำหนด โครงการมีสิทธิ์เพิกถอนการใช้เครื่องหมายทันที

บรรณานุกรม

Reference: Edgar JL, Mullan SM, Pritchard JC, McFarlane UJC and Main DCJ 2013. Towards a 'good life' for farm animals: development of a resource tier framework to achieve positive welfare for laying hens. Animal 3, 1-10 <http://www.mdpi.com/2076-2615/3/3/584>

Reference <http://www.assurewel.org/layinghens/featherloss.html>

ภาคผนวก 1

แบบฟอร์มการประเมินตัวไก่

ฟาร์ม			
ระบบการเลี้ยง	☐ ออร์แกนิก ☐ ปลออยอิสระ ☐ โรงเรือน ☐ ไข่เดี่ยว ☐ หลายชั้น		
จำนวนไก่		โรงเรือน	
อายุไก่		สายพันธุ์	

ผู้ตรวจประเมิน	
วันที่	
หมายเหตุ	

ไก่	การสูญเสียขน		ความสกปรก
	หัว/คอ	หลัง/สะโพก	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

ไก่	การสูญเสียขน		ความสกปรก
	หัว/คอ	หลัง/สะโพก	
31			
32			
33			
34			
35			
36			
37			
38			
39			
40			
41			
42			
43			
44			
45			
46			
47			
48			
49			
50			

การตัดจอยปาก
☐ ไม่ได้ตัดจอยปาก ☐ ตัดจอยปาก ก่อนอายุ 10 วัน ☐ ตัดจอยปาก ด้วยภาวะฉุกเฉิน
จำนวนไก่ให้ตัดจอยปากมากกว่า 1/3

พฤติกรรมก้าวร้าว (จำนวนเหตุการณ์)

จำนวนไก่ป่วย/บาดเจ็บ

ข้อสังเกต

คะแนนรวม					
หัว/คอ		หลัง/สะโพก		ความสกปรก	
0		0		0	
1		1		1	
2		2		2	

เกณฑ์การให้คะแนน	
การสูญเสียขน	
0 = ไม่มีขนเลยที่สุด	ไม่เห็นผิวหนังเปลือย ไม่มีรอยสีหรือหริ้อมีเพียงเล็กน้อยมีเพียงขนบางเส้นที่ขาดหายไป
1 = นิดหน่อย	ขนหลุดร่วงหรือเล็กน้อย เช่น ขนเสียหยาหรือขนขาดมากกว่า 1 เส้นสูญเสียขนน้อยกว่ารัศมี 5 เซนติเมตร
2 = ปานกลาง/รุนแรง	สูญเสียขนมากกว่ารัศมี 5 เซนติเมตร (เห็นผิวหนังเปลือย)
ความสกปรก	
0 = สะอาด	ไก่สะอาด
1 = ปานกลาง	ขนสกปรกเล็กน้อย รัศมีความสกปรกน้อยกว่า 5 เซนติเมตร
2 = สกปรกมาก	ขนสกปรกมาก รัศมีความสกปรกมากกว่า 5 เซนติเมตร

1. การพิจารณาให้คะแนนการสูญเสียขน

วิธีการตรวจประเมิน

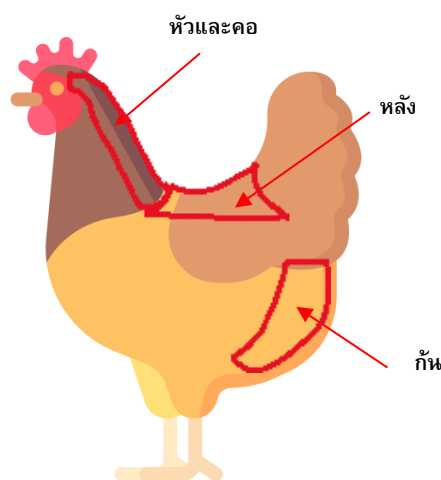
จำนวนตัวอย่าง = 50 ตัว

ขั้นการตรวจประเมิน

1. สุ่มไก่จำนวน 50 ตัวจากฝูง จาก 10 ตำแหน่ง กระจายทั่วโรงเรือน ตำแหน่งละ 5 ตัว
2. พิจารณาตำแหน่งที่สูญเสียขน 3 แห่ง ได้แก่ บริเวณคอ บริเวณหลัง และบริเวณก้น

การให้คะแนน มีเกณฑ์ดังนี้

- 0 = ไม่มีการสูญเสียขน
- 1 = สูญเสียขนน้อยกว่ารัศมี 5 เซนติเมตร
- 2 = สูญเสียขนมากกว่ารัศมี 5 เซนติเมตร

2. การพิจารณาให้คะแนนความสกปรกของขน

จากจำนวนไก่ที่สุ่มพิจารณาการสูญเสียขน ให้คะแนนจากการพิจารณาความสกปรกของขน ดังนี้

วิธีการตรวจประเมิน

จำนวนตัวอย่าง = 50 ตัว

ขั้นการตรวจประเมิน

1. สุ่มไก่จำนวน 50 ตัวจากฝูง จาก 10 ตำแหน่ง กระจายทั่วโรงเรือน ตำแหน่งละ 5 ตัว
2. พิจารณาด้วยตาเปล่า เน้นตรวจดูด้านใดด้านหนึ่งของแม่ไก่ ยกเว้นบริเวณเท้าและขา

การให้คะแนน มีเกณฑ์ดังนี้

- 0 = ขนสะอาด
- 1 = ขนสกปรกเล็กน้อย รัศมีความสกปรกน้อยกว่า 5 เซนติเมตร
- 2 = ขนสกปรกมาก รัศมีความสกปรกมากกว่า 5 เซนติเมตร

3. การพิจารณาให้คะแนนการตัดจอยปาก

วิธีการตรวจประเมิน

จำนวนตัวอย่าง = ไก่ทั้งฝูง

ขั้นการตรวจประเมิน

1. สอบถามรายละเอียดจากคนดูแล
2. สังเกตและจดบันทึกจำนวนจากไก่ทั้งฝูง

รายละเอียดการจดบันทึก ได้แก่

2.1) จำนวนไก่ที่ไม่ถูกตัดจอยปาก

2.1.1) จำนวนไก่ที่ถูกตัดจอยปากก่อน 10 วัน

2.1.2) การตัดจอยปากในกรณีฉุกเฉินภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์

2.2) จำนวนไก่ที่ถูกตัดจอยปากออกมากกว่า 1/3

4. การสังเกตพฤติกรรมไก่ที่เป็นปฏิปักษ์

วิธีการตรวจประเมิน

จำนวนตัวอย่าง = ไก่ทั้งฝูง

ขั้นการตรวจประเมิน

บันทึกจำนวนไก่ที่มีพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ ซึ่งแสดงออกใน 2 ลักษณะได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ การจิก ตี ต่อกับไก่ตัวอื่น
2. พฤติกรรมจิกชนที่เป็นแผลหรือได้รับบาดเจ็บ

5. พฤติกรรมการเคลื่อนไหว

วิธีการตรวจประเมิน

จำนวนตัวอย่าง = ไก่ทั้งฝูง

ขั้นการตรวจประเมิน

บันทึกการสังเกตจากการประเมินพฤติกรรมของไก่เหล่านี้

1. สงบนิ่ง ไม่ตื่นตกใจเวลาพบผู้ประเมิน หรือเข้ามาหา
2. ระวังตัว แสดงอาการกังวลเมื่อได้พบผู้ประเมิน แต่ไก่ไม่ได้แสดงอาการตื่นตระหนกอย่างเห็นได้ชัด
3. ไก่ตื่นตระหนกอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเจอผู้ประเมิน

6. การจัดการไก่อป่วยหรือบาดเจ็บ

วิธีการตรวจประเมิน

จำนวนตัวอย่าง = ไก่ทั้งฝูง

ขั้นการตรวจประเมิน

1. ประเมินการจัดการไก่ทั้งฝูง
2. บันทึกจำนวนไก่ที่เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ ระบุตำแหน่งหรือรายละเอียดของการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วย
3. บันทึกวิธีการจัดการกับไก่อป่วยหรือไก่ที่ได้รับบาดเจ็บ

7. การจัดการกับไก่ตายหรือซากไก่

วิธีการตรวจประเมิน

จำนวนตัวอย่าง = ไก่ทั้งฝูง

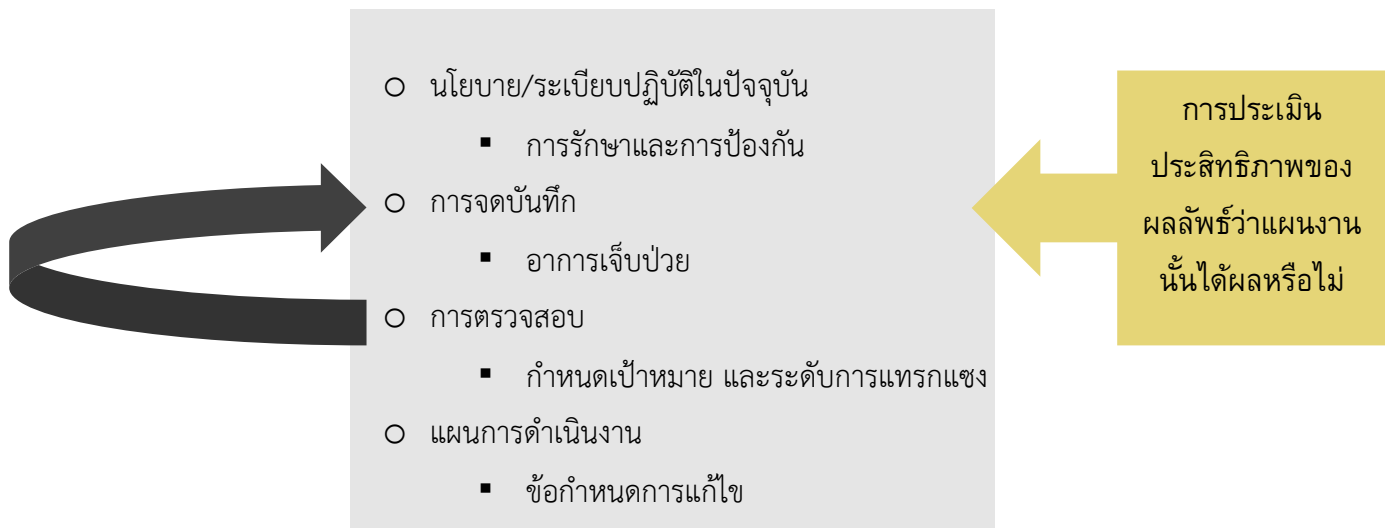
ขั้นการตรวจประเมิน

1. ประเมินการจัดการไก่ทั้งฝูง โดยการพูดคุย/สอบถามจากผู้จัดการฟาร์ม หรือผู้ดูแลสัตว์
2. บันทึกอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน สาเหตุการตาย การจัดการในช่วงไก่อตาย และแผนรับมือข้างหน้า 40 สัปดาห์

ภาคผนวก 2

แผนสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์

การวางแผนสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์ม

ตัวอย่างการวางแผนสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์

หัวข้อ	แผนงานที่ผ่านมาและ สถานการณ์ปัจจุบัน	แผนงานที่จะดำเนินการ	กำหนดวันที่จะ แล้วเสร็จ
แผนงานความปลอดภัย ทางชีวภาพ			
การจัดการโรค			
การสูญเสียขน			
โปรแกรมเสริมอุปกรณ์			
อื่นๆ			

แบบรายงานผลการตรวจประเมิน

แบบสรุปรายงานการตรวจประเมิน มาตรฐานคู่ค้าไก่ไข่แบบไม่ขังกรง
 เพื่อการพัฒนาและการใช้การประเมินผลด้านสวัสดิภาพในระบบการรับรองฟาร์มไข่แบบไม่ขังกรง
 Happy Egg: layer hens welfare assurance ไข่สุขใจไก่ไร้กรง

ส่วนที่ 1: ข้อมูลฟาร์ม

ฟาร์ม จำนวนไก่ ตัว

ระบบการเลี้ยง ☐ ออร์แกนิก ☐ ปล่อยอิสระ ☐ โรงเรือน ☐ ชั้นเดียว ☐ หลายชั้น

วันที่ประเมิน

ส่วนที่ 2: ขอบข่ายของการรับรอง

ส่วนที่ 3: ผลการตรวจประเมินการประเมินสวัสดิภาพไก่ไข่

3.1) กรอบการดำเนินชีวิตที่ดีสำหรับแม่ไก่ (Good Life Framework for Hens)

ข้อ	คุณภาพชีวิตที่ดี	โอกาสพัฒนาสวัสดิภาพเชิงบวก (Positive welfare opportunity)	สวัสดิภาพ		
			+	++	+++
1	สภาพแวดล้อมที่ดี (Comfort)	การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ			
2		สภาพแวดล้อมและอุณหภูมิภายในโรงเรือน			
3		สภาพแวดล้อมที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายกับแม่ไก่			
4	การเสริมสร้าง ความสุข (Pleasure)	อุปกรณ์เสริมการเรียนรู้และสร้างการจดจำ			
5		อาหารทางเลือก น้ำ และการจัดการ			
6		การเพาะพันธุ์และการเลี้ยงดู			
7	ความสบายใจ (Confidence)	ประสบการณ์ที่ดีกับผู้เลี้ยงหรือผู้ดูแลสัตว์			
8		ตัวเล็กรังวางไข่			

9		การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกใน ฝูง			
10	ส่งเสริมการ แสดงออกซึ่ง พฤติกรรมตาม ธรรมชาติ (Interest)	การจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงบวก			
11		พื้นที่กลางแจ้ง			
12		การจัดการพื้นที่คลุกฝุ่น			
13	การดูแลให้ไก่มี สุขภาพดี (Healthy Life)	การจัดการสุขภาพ และสวัสดิ ภาพสัตว์			
14		การคัดเลือกพันธุ์กรรมเชิงบวก เพื่อสุขภาพและสวัสดิการในระยะ ยาว			
15		ส่งเสริมรูปร่างตามธรรมชาติ			

3.2) การประเมินตัวไก่

เกณฑ์การประเมิน	คะแนนรวม/จำนวน	
การสูญเสียขน (0 – 1)	หัว/ คอ	หลัง/ สะโพก
ความสกปรกของขน (0 – 1)		
การตัดจอยปาก	○ ไม่ได้ตัดจอยปาก ○ ตัดจอยปากก่อนอายุ 10 วัน ○ ตัดจอยปาก ด้วยภาวะฉุกเฉิน	
การสังเกตพฤติกรรมไก่ที่เป็นปฏิปักษ์ (จำนวนเหตุการณ์)		
พฤติกรรมเคลื่อนไหวน	○ สงบนิ่ง ○ ระวังตัว ○ ตื่นตระหนก	
การจัดการไก่ป่วยหรือบาดเจ็บ		
การจัดการกับไก่ตายหรือซากไก่		

ส่วนที่ 4: ความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน

ข้อดี

.....

ข้อสังเกต

.....

ข้อเสนอแนะและโอกาสพัฒนาต่อไป

.....

ลงชื่อ

()

()

หัวหน้าทีมผู้ตรวจประเมิน

เจ้าของ/ผู้จัดการฟาร์ม/ผู้แทน